

10-dars

Darsning mavzusi: Undoshlari yonma-yon kelgan soʻzlarning talaffuzi va imlosi

Darsning taʼlimiy maqsadi: oʻquvchilarning unli va undosh harflarning oʻziga xos xususiyatlari, jarangli va jarangsiz undoshlarning talaffuzi va imlosi haqidagi bilimlarini aniqlash va mustahkamlash; undoshlari yonma-yon kelgan soʻzlar talaffuzi va imlosi, soʻzlarni boʻgʻinga boʻlish va koʻchirishni, soʻzlarni boʻgʻin-tovush va tovush-harf jihatidan tahlil qilishni bilish; talaffuz meʼyorlariga rioya qila olish, boʻgʻin koʻchirish qoidasiga rioya qila olish.

Darsning tarbiyaviy maqsadi: oʻquvchilarni insonni goʻzal qiladigan kamgʻaplik, tartiblilik, doʻstga sadoqat, komil insonning fazilatlarini tushuntirish; oʻz fikrini boshqa manbalarga tayangan holda asoslay olish koʻnikmasini shakllantirish; oʻzining xato va kamchiliklarini toʻgʻri tushunib, oʻzini nazorat qila olish va xatolarini tuzatishga harakat qilish, kattalarga, kichiklarga va oʻrtoqlariga yordam berish.

Darsning rivojlantiruvchi maqsadi: oʻquvchilarning lugʻatini boyitish; talaffuz meʼyorlariga, boʻgʻin koʻchirish qoidasiga rioya qila olish, mavzuga oid soʻzlarni ogʻzaki va yozma nutqda, oʻzlashtirilgan leksik birliklarni matnda qoʻllay olish.

Darsning turi: mustahkamlovchi dars

Darsning metodi: suhbat, mustaqil ish metodi, *“Kim bilimdon?”* taʼlimiy oʻyini, *“Oʻyla, izla, top!”* topshirigʻi

Darsning jihozi: mavzuga oid rasmlar, soʻzlar yozilgan kartochkalar, multimedia ilovalari.

Darsning borishi

I. Tashkiliy qism.

- salomlashish;
- davomat;
- maʼnaviyat daqiqasi.

II. Oʻtilgan mavzularni mustahkamlash.

Uyga berilgan 54-mashq tekshiriladi. Oʻquvchilarga quyidagi savollar beriladi:

-Soʻz oxirida kelgan har xil undoshli soʻzlarni oʻqing.

-Soʻz oxirida kelgan bir xil undoshli soʻzlarni yozing.

Husnixat daqiqasi:

Kichik “t” harfi osti ilmoqli uzun tayoqchadan iborat boʻlib, belbogʻi osti ilmoqli uzun tayoqchani oʻrtadan yuqori qismiga toʻlqinsimon chiziqli shaklida yoziladi.

Daftarga bir qator kichik “t” harfini va shu harf bilan bogʻlangan soʻzlarni yozadilar: tabiat, tabrik, tol, tuya, terak, tovuq.

Eshituv diktanti. Oʻqituvchi soʻzlarni aytadi, oʻquvchilar bu soʻzlarni eslab qolib, ichida boʻgʻinga boʻlib, diktantni yozadilar.

Texnika, mutaxassis, tuhfa, tabassum, tabarruk.

Oʻqituvchi oʻquvchilar diktantni yozib boʻlishgacha, soʻzlarni doskaga yozadi. Oʻquvchilar yozganlarini doskaga qarab tekshiradilar.

Dam olish daqiqasi

Yerda bolalar koʻp-koʻp,
Koʻkda bulutlar toʻp-toʻp.
Bolalar va bulutlar
Bir-biriga oʻxshar xoʻp.
Yerda bolalar tinmay
Yugurgan payt vaqti chogʻ.
Bulutlar koʻkda suzib,
oʻynashar quvlashmachoq!

III. Mustahkamlash.

Shundan soʻng oʻtgan darsni mustahkamlash uchun **55-mashq** “Kim bilimdon?” taʼlimiy oʻyinidan foydalanib, bajariladi. Soʻzlarni ikki ustunga ajratib yozish topshirigʻi beriladi. Birinchi ustunga yonma-yon kelgan *bir xil* undoshli soʻzlarni, ikkinchi ustunga yonma-yon kelgan *har xil* undoshli soʻzlarni yozing.

BIR XIL UNDOSHLI SOʻZLAR	HAR XIL UNDOSHLI SOʻZLAR
ikki	yulduz
rassom	xavfsizlik
tashakkur	topishmoq
dovuchcha	bodring
qattiq	navbatchi
avval	xursand
Muzaffar	shaxmat
	kuchli
	oʻqituvchi

Ushbu soʻzlar ishtirokida gaplar tuzdiriladi.

56-mashq oʻquvchilarga oʻqitiladi. Qiziqarli maʼlumotlar oʻquvchilarda qanday taassurot uygʻotganligi haqida suhbat uyushtiriladi.

Berilgan gaplar ichidagi yonma-yon kelgan undoshli soʻzlarni koʻchirib yozish topshirigʻi beriladi.

Soʻzlar: *Kitning, martagina, tovuqlar, sekund, tayyorlash maqsadida, Hindistonda, Birmada, qarshi, zardob, burga, balandlikka, koʻproq, vaqt, oʻljasiga, asrashga.*

Soʻra **57-mashq** ogʻzaki bajariladi. **“Oʻyla, izla, top!”** topshirigʻi bajariladi.

Javoblar: *1-karam, 2-kamalak, 3-koʻza, 4- piyoz, 5-mushuk, 6-kapalak, 7-xat, 8- tugma, 9-kitob, 10-bulut.*

IV. Darsga yakun yasash va baholash.

Dars yakunida oʻquvchilar joriy darsdagi oʻzlari egallagan bilimlari va darsdan chiqargan xulosalarini bayon etishadi. Soʻngra dars davomida faol qatnashganoʻquvchilar ragʻbatlantiriladi.

V. Uyga vazifa berish.

58-mashq sharti tushuntirib beriladi va uni uyda bajarib kelish kerakligi taʼkidlanadi.

11-dars **Nazorat ishi**

12-dars **Nazorat ishi tahlili**